

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “เสรีภาพของหนังสือพิมพ์: ศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาท” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการพรรณนาความ (Description Method) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ 1.ศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกาในหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 เพื่อให้ทราบเกณฑ์ในการตัดสินคดีว่าด้วยหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ 2.สัมภาษณ์ความคิดเห็นโจทก์และจำเลยในคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ที่สามารถประนีประนอมยอมความกันได้ระหว่าง พ.ศ. 2545-2550 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจฟ้องร้องและการประนีประนอมยอมความ อีกทั้งสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอข่าวและความคิดเห็นในคดีกรณีศึกษาที่ยอมความกันดังกล่าว 3.สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) นักวิชาการจากสาขานิติศาสตร์และวารสารศาสตร์ นิติศาสตร์ และจิตวิทยา อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายตุลาการ และตัวแทนผู้บริโภค เพื่อศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่เหมาะสมสำหรับหนังสือพิมพ์

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่อง “เสรีภาพของหนังสือพิมพ์: ศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาท” มีประชากรและการสุ่มตัวอย่างได้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผู้วิจัยจะจงเลือกคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีหมิ่นประมาทหนังสือพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. 2545-2550ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งพบเป็นคดีอาญา 4 คดี และคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา 1 คดี รวมทั้งหมด 5 คดี

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยจะจงเลือกกรณีศึกษา คดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ทั้งในส่วน of คดีอาญาและคดีแพ่งที่สามารถประนีประนอมยอมความได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 -2550 เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของโจทก์และจำเลยในกรณีศึกษาดังกล่าว ทั้งนี้การเลือกกรณีศึกษาคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ที่สามารถประนีประนอมยอมความกันได้มีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. โจทก์และจำเลยในกรณีศึกษาต้องสมัครใจให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

2. กรณีศึกษาต้องเป็นคดีที่โจทก์ฟ้องร้องหมิ่นประมาทหนังสือพิมพ์

ทั้งนี้จากการสืบค้นข้อมูลของคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ในส่วนของคดีอาญาที่สามารถประนีประนอมยอมความกันได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 -2550 พบว่า มีทั้งหมด 5 คดี ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1

ข้อมูลของคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ในส่วนของคดีอาญาที่สามารถ
ประนีประนอมยอมความกันได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550

โจทก์	จำเลย	คดีเรื่อง	หนังสือพิมพ์
นายชูวิทย์ พิทักษ์พรพลลภ	นายจักรกฤษ เพิ่มพูล และพวก	ทุจริตจัดซื้อโค-กระบือ	กรุงเทพธุรกิจ
พ.ต.อ.ประวิทย์ เลขะวณิช	ตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์	เปิดโปงส่วยอาบอบนวด	ผู้จัดการรายวัน
นายชูวิทย์ พิทักษ์พรพลลภ	นายทวีสิน สถิตยรัตนชีวิน กับพวก	ทุจริตจัดซื้อโค-กระบือ	ไทยโพสต์
นายอนุกุล ตั้งเรืองเกียรติ นายพิริยะ ถาวร	นายทวี มีเงิน	รัฐมนตรี โยงคนใกล้ชิด คดี ถือหุ้นปศุสัตว์ และโรงก๊าซ	ประชาชาติ ธุรกิจ
บริษัท ริชมอนด์ (บางกอก)	นายทวี มีเงิน	แบล็กๆ ไชย์1ลิตร เลี้ยงการ เสียภาษี	ประชาชาติ ธุรกิจ

สำหรับในส่วนของคดีแพ่งที่จัดอยู่ในส่วนของละเมิด ที่สามารถประนีประนอมยอมความกันได้ ระหว่าง พ.ศ. 2545-2550 มีทั้งหมด 3 คดี แต่ทั้ง 3 คดี ไม่ใช่คดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยจึงไม่เลือกเป็นกรณีศึกษา

ดังนั้น จากเกณฑ์ในการเลือกกรณีศึกษาข้างต้น พบว่า การวิจัยครั้งนี้ มีคดีที่ผ่านเกณฑ์และคัดเลือกมาเป็นกรณีศึกษา จำนวนทั้งหมด 2 คดี คือ

1. คดีเปิดโปงส่วยอาบอบนวด โจทก์คือ พ.ต.อ.ประวิทย์ เลขะวณิช ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลลุมพินี และจำเลย คือตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน

2. คดีทุจริตจัดซื้อโค-กระบือ โจทก์คือนายชูวิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี และจำเลย คือนายทวีสิน สถิตยรัตน์ชีวิน บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

สำหรับในส่วนของการสัมภาษณ์ความคิดเห็นตัวแทนประชาชนเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอข่าวและความคิดเห็นในคดีกรณีศึกษาที่ประนีประนอมยอมความกันดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้เจาะจงเลือกตัวแทนประชาชน จำนวน 3 คน ซึ่งตัวแทนประชาชนต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เพศชายหรือเพศหญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป
2. มีความสนใจและติดตามการรายงานข่าวสารต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์
3. ไม่เคยมีความเกี่ยวข้องกับการฟ้องร้องคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์

ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่เหมาะสมของหนังสือพิมพ์ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเจาะจงเลือกสัมภาษณ์นักวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลายมุมมองจากบุคคลแต่ละสาขาวิชาและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ทรงคุณวุฒิจากฝ่ายตุลาการและตัวแทนผู้บริโภค

ซึ่งมีประชากร มีดังต่อไปนี้

1. นักวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีเจาะจงเลือกนักวิชาการ จาก 3 สาขาวิชา ดังนี้
 - นักวิชาการด้านนิติศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ 2 คน
 - นักวิชาการด้านนิติศาสตร์ 2 คน
 - นักวิชาการด้านจิตวิทยา 2 คน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิจากฝ่ายตุลาการ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีเจาะจงเลือก ดังนี้
 - อดีตผู้พิพากษา 1 คน
 - อดีตอัยการสูงสุด 1 คน
3. ตัวแทนผู้บริโภค ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีเจาะจงเลือก ดังนี้
 - เลขาธิการมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค 1 คน
 - ตัวแทนชุมชนและกรรมการมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค 1 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่อง “เสรีภาพของหนังสือพิมพ์: ศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาท” มีกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำพิพากษาศาลฎีกาคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. 2545-2550

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์ความคิดเห็นโจทก์และจำเลยในคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ที่สามารถประนีประนอมยอมความ ระหว่างพ.ศ.2545-2550 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจฟ้องร้องและประนีประนอมยอมความ ซึ่งการวิจัยในส่วนที่ 2 ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่ 1 โจทก์ คือ พ.ต.อ.ปวิตร เลขะวณิช (ผู้กำกับสถานีตำรวจฉะเชิงเทรา) จำเลย คือ นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ (บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ)

กรณีศึกษาที่ 2 โจทก์ คือ นายชูวิทย์ กุ่ย พัทธทรัพย์ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี) จำเลย คือ นายทวิสิน สถิตยรัตนชีวิน (บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์)

สำหรับการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอข่าวและความคิดเห็นในคดีกรณีศึกษาที่สามารถประนีประนอมยอมความกันดังกล่าว ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. นายจิรคม วีรวินนทนกุล (พนักงานรัฐวิสาหกิจ)
2. นางจรรยาวัจน์ สุวรรณภูมิ (อดีตข้าราชการและพนักงานเอกชน)
3. นางสาวกรรณมล ศรีชื่น (นักธุรกิจ)

ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีเจาะจงเลือกนักวิชาการสาขาต่าง ๆ บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายตุลาการ และตัวแทนผู้บริโภค โดยแบ่งเป็นนักวิชาการ 3 สาขา สาขาละ 2 คน บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิจากฝ่ายตุลาการ 2 คน และฝ่ายผู้บริโภค 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน โดยรายละเอียดมี ดังต่อไปนี้

1. นักวิชาการ แบ่งออกเป็น 3 สาขา คือ

- 1.1 นักวิชาการด้านนิติศาสตร์ หรือด้านวารสารศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิระโสภณ (อดีตคณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจน์ โกมลบุตร (อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

- 1.2 นักวิชาการด้านนิติศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ (อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล (อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

1.3 นักวิชาการด้านจิตวิทยา

นายแพทย์ ดร.วัลลภ ปิยะมโนธรรม (ที่ปรึกษาอาวุโสโครงการศูนย์ให้
คำปรึกษาและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุตินา พงศ์วรินทร์ (อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

2. ผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายตุลาการ ได้แก่ อดีตผู้พิพากษา

รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสภาวะ (อดีตผู้พิพากษาศาลปกครอง)

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร (อดีตอัยการสูงสุด)

3. ฝ่ายตัวแทนผู้บริโภค ได้แก่

สารี อ๋องสมหวัง (เลขาธิการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)

น้ำค้าง มั่นศรีจันทร์ (ผู้แทนชุมชนและกรรมการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “เสรีภาพของหนังสือพิมพ์: ศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาท”
เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยจะแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล
ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการศึกษาวิเคราะห์
คำพิพากษาศาลฎีการะหว่าง พ.ศ. 2545-2550 เพื่อให้ทราบเกณฑ์ในการตัดสินคดีหมิ่นประมาท
โดยหนังสือพิมพ์ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว โดยทั้งนี้แหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ในการสืบค้นมีดังนี้

1. เอกสารคำพิพากษาศาลฎีกา

2. www.supremecourt.or.th

ทั้งนี้ หลังจากการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคำพิพากษาศาลฎีกามาวิเคราะห์โดยใช้
ตารางบันทึกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเชิงทักและจำเลยใน
คดีหมิ่นประมาทที่สามารถประประนอมยอมความกัน เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ฟ้องร้องและประนีประนอมยอมความ โดยทั้งนี้แหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ในการสืบค้นมีดังนี้

1. ศูนย์ไกล่เกลี่ยศาลอาญาและศาลแพ่งกรุงเทพใต้

2. แผนกประนีประนอมไกล่เกลี่ยศาลอาญาและศาลแพ่งรัชดา

สำหรับการสัมภาษณ์ความคิดเห็นตัวแทนประชาชนเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอข่าวและความคิดเห็นในคดีกรณีศึกษาที่สามารถประนีประนอมยอมความดังกล่าว โดยผู้วิจัยจะเลือกตัวแทนประชาชนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ส่วนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

นักวิชาการในสาขาต่าง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายตุลาการและตัวแทนผู้บริโภค เพื่อให้ทราบความคิดเห็นในเชิงลึกและสามารถวิเคราะห์หาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่เหมาะสมของหนังสือพิมพ์ โดยผู้วิจัยเลือกนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ สาขานิติศาสตร์และวารสารศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ และสาขาจิตวิทยา อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายตุลาการและตัวแทนผู้บริโภค

ทั้งนี้การวิจัยเชิงคุณภาพในส่วนที่ 2 ที่เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็น และในส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแน่นอน (Structure Interview) โดยใช้วิธีจับบันทึกและบันทึกเสียง ซึ่งลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบได้โดยอิสระ รวมทั้งการเพิ่มเติมคำถามระหว่างการสัมภาษณ์หากมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเจาะลึกและหลากหลาย รวมทั้งการปรับคำถามให้เข้ากับความรู้สึกตอบของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนที่แตกต่างกัน

โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. โทรศัพท์ติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์
2. จัดทำจดหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์
3. โทรศัพท์ติดต่อเพื่อนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์
4. ส่งประเด็นคำถามให้ผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้า
5. ผู้สัมภาษณ์ไปตามวันเวลาและสถานที่ที่นัดหมาย
6. แนะนำตัวและบอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้
7. สัมภาษณ์ความคิดเห็น/เจาะลึกโดยผู้วิจัยจับบันทึกและบันทึกเสียงด้วยเครื่องอัดเทป
8. ขอบขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์และจะติดต่อกลับหากมีข้อสงสัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง “เสรีภาพของหนังสือพิมพ์: ศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่เหมาะสมของหนังสือพิมพ์” ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาประมวลและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ โดยแยกข้อมูลในการวิเคราะห์ผลได้ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่นำมาศึกษา ระหว่าง พ.ศ.2545-2550

1.1 ใช้แบบตารางบันทึกข้อมูล (Coding Sheet) เพื่อบันทึกข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการใช้วิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- เลขที่คดีและปีที่ศาลพิพากษาคดีหมิ่นประมาท
- กลุ่มอาชีพของผู้เสียหาย
- หนังสือพิมพ์ / บุคคลหรือแหล่งข่าวที่ถูกฟ้องร้อง
- ปัจจัยที่ทำให้เกิดการฟ้องร้อง
- ข้อความหมิ่นประมาทที่ทำให้เกิดการฟ้องร้อง
- ฟ้องทางอาญา / แพ่ง
- ผลของคำพิพากษาศาลฎีกาและวิธีการเยียวยาความเสียหาย

โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาในการตัดสินคดีว่าด้วยหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ระหว่างปี พ.ศ.2545-2550 และศึกษาวิเคราะห์เกณฑ์ในการตัดสินคดีว่าด้วยหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ ในแต่ละกรณี

1.2 ใช้แบบบันทึกคดี ในการรวบรวมคดีหมิ่นประมาทซึ่งหนังสือพิมพ์ตกเป็นจำเลยนั้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกคดีเพื่อรวบรวมและบันทึกรายละเอียดของแต่ละกรณี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- อาชีพผู้เสียหาย
- อาชีพจำเลย
- เนื้อหาที่ถูกฟ้องร้อง
- ประเด็นฟ้องร้อง
- คำพิพากษา

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์ความคิดเห็น

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการพรรณนาความ (Description Method) โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังต่อไปนี้

2.1 สัมภาษณ์โจทก์และจำเลยในคดีหมิ่นประมาทโดยหนังสือพิมพ์ที่มีการประนีประนอมยอมความ โดยวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจฟ้องร้องและประนีประนอมยอมความ โดยทั้งนี้ผู้วิจัย ได้ออกแบบบทสัมภาษณ์ 3 ชุด ได้แก่

- บทสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์ผู้เสียหาย (โจทก์)
 - บทสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์จำเลย
 - บทสัมภาษณ์ชุดที่ 3 สำหรับสัมภาษณ์ผู้เสียหาย (โจทก์) และจำเลย
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บทสัมภาษณ์ชุดที่ 1

ประเด็นคำถามสัมภาษณ์โจทก์ฟ้องหมิ่นประมาทที่สามารถใกล้เคียงยอมความกันได้

1. ที่มาของการลงข่าวหมิ่นประมาทมีความเป็นมาอย่างไร
2. ความรู้สึกแรกที่เห็นข้อความหมิ่นประมาท
3. ถ้าเปรียบเป็นคะแนนความโกรธจากน้อยไปมา เป็นคะแนนตั้งแต่ 1-10 ท่านคิดว่าความโกรธของท่านอยู่ในระดับใด
4. ระหว่างอ่านพาดหัวข่าว โปยข่าว และเนื้อข่าว ข้อความส่วนใดที่ท่านอ่านแล้วรู้สึกร้ายแรงที่สุด และทำให้ตัดสินใจฟ้องร้อง
5. ผลกระทบหลังจากที่มีการลงข่าวหมิ่นประมาทไปแล้วเป็นอย่างไร
6. ณ ตอนนั้นมีทางเลือกอย่างอื่นหรือไม่นอกจากการใช้ขั้นตอนทางกฎหมาย
7. ณ เวลานั้นท่านเกรงกลัวอิทธิพลของสื่อหนังสือพิมพ์หรือไม่ อย่างไร
8. ท่านทราบหรือไม่ว่าสามารถที่จะเรียกร้องเรื่องนี้ผ่านสภาการหนังสือพิมพ์ได้
9. ประเด็นสาเหตุหลักที่ทำให้ท่านตัดสินใจฟ้องร้องหมิ่นประมาทในครั้งนี้
10. แรงบันดาลใจในการตัดสินใจฟ้องร้องคืออะไร
11. หลังจากที่มีสื่อมวลชนลงข่าวไปแล้ว ได้ตัดสินใจฟ้องร้องทันทีหรือไม่ หรือมีการติดต่อประสานไปทางสื่อมวลชนเพื่อชี้แจง หรือให้สื่อมวลชนแก้ข่าวและสื่อยินยอมแก้ข่าวให้หรือไม่ หรือตัดสินใจฟ้องร้องทันที หรือครั้งแรกยังไม่ฟ้องแต่โดนลงข่าวหลายครั้งจึงฟ้องร้อง
12. ประเด็นที่ฟ้องครั้งนี้ ได้ฟ้องเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่ง
13. กรณีฟ้องคดีอาญา ทำไมไม่มีการฟ้องทางคดีแพ่งด้วย
14. การฟ้องร้องครั้งนี้มีการเรียกร้องค่าเสียหายด้วยหรือไม่ และจำนวนมากน้อยอย่างไร
15. กรณีที่ฟ้องเรียกค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนมาก เพราะสาเหตุอะไร

16. การได้มาซึ่งข้อตกลง คิดว่าสามารถทดแทนความเสียหายไปได้ครบถ้วนหรือไม่

17. มีข้อเสนอแนะแนวทางในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในอนาคตหรือไม่/อย่างไร

บทสัมภาษณ์ชุดที่ 2

ประเด็นคำถามสัมภาษณ์จำเลยในคดีหมิ่นประมาทที่สามารถใกล้เคียงยอมความกันได้

1. ที่มาของการลงข่าวหมิ่นประมาทมีความเป็นมาอย่างไร
2. ผลกระทบหลังจากที่ถูกฟ้องร้องหมิ่นประมาทเป็นอย่างไร
3. หลังจากที่ถูกฟ้องไปแล้ว ถูกฟ้องร้องทันทีหรือไม่ หรือได้รับการติดต่อประสานจากฝ่ายโจทก์เพื่อชี้แจง เพื่อให้สื่อแก้ข่าว และทางสื่อได้ยินยอมแก้ข่าวให้หรือไม่ หรือหลังจากที่ถูกฟ้องไปแล้ว ก็ถูกฟ้องร้องทันที และการลงข่าวลักษณะนี้ทำเป็นครั้งแรกหรือไม่ หรือเพราะลงข่าวลักษณะนี้ไปแล้วหลายครั้งเลยถูกฟ้อง
4. ขั้นตอนและวิธีการหลังจากที่ถูกฟ้องร้องเป็นอย่างไร
5. ประเด็นที่ถูกฟ้องครั้งนี้ เป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่ง
6. ขั้นตอนหรือวิธีการที่ทำให้สามารถตกลงยอมความกันได้ เป็นอย่างไร
7. ท่านคิดว่าการเรียกร้องค่าเสียหายจำนวนมา ทำให้มีผลกระทบต่อเสรีภาพการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์หรือไม่ อย่างไร

8. ท่านวางแนวทางในการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในอนาคตไว้อย่างไร เพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาฟ้องร้องหมิ่นประมาท

บทสัมภาษณ์ชุดที่ 3

ประเด็นคำถามสัมภาษณ์โจทก์และจำเลยในคดีหมิ่นประมาทที่สามารถยอมความกันได้

1. เคยมีความขัดแย้งกับโจทก์หรือจำเลยมาก่อนหรือไม่
2. ขั้นตอนและวิธีการหลังจากที่ถูกฟ้องร้องเป็นอย่างไร
3. มีการติดต่อประสานกันเพื่อมาเจรจากันก่อนที่จะใกล้เคียงกันที่ศาลหรือไม่
4. การฟ้องร้องครั้งนี้มีการเรียกร้องค่าเสียหายด้วยหรือไม่ และจำนวนมากน้อยอย่างไร
5. กรณีที่ฟ้องเรียกค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนมาก คิดว่ามากเกินไปหรือไม่ เพราะอะไร

6. กระบวนการหรือขั้นตอนของศาลเป็นอย่างไร มีมากเกินไปหรือไม่ ทำให้รู้สึกอย่างไร

7. ขั้นตอนหรือวิธีการที่ทำให้สามารถตกลงยอมความกันได้ เป็นอย่างไร
8. ปัจจัยอะไรที่ทำให้การฟ้องร้องครั้งนี้สามารถตกลงยอมความกันได้
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการเจรจาไกล่เกลี่ยมากน้อยเพียงใด
10. เหตุผลที่ทำให้การฟ้องร้องครั้งนี้สามารถตกลงยอมความกันได้คืออะไร
11. ผลที่ตามมาหลังจากหลังจากที่สามารถตกลงยอมความกันได้
12. คิดว่าการฟ้องร้องหมิ่นประมาทที่เรียกค่าเสียหายเป็นจำนวนเงินมาก

มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนหรือไม่ /อย่างไร

13. ข้อเสนอแนะให้กับปัญหาการฟ้องร้องหมิ่นประมาทที่เกิดขึ้น

2.2 สัมภาษณ์ตัวแทนประชาชน เพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษาดังกล่าว ซึ่งจะเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับหนังสือพิมพ์ในการหลีกเลี่ยงการถูกฟ้องร้องหมิ่นประมาทโดยทั้งนี้ผู้วิจัย ได้ออกแบบบทสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึกต่อข้อความหมิ่นประมาทในหนังสือพิมพ์ที่ถูกฟ้องร้องทั้ง 2 กรณีศึกษา

2. การที่ผู้เสียหายในกรณีศึกษาทั้ง 2 กรณี ฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ในข้อหาหมิ่นประมาท ท่านคิดว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3. ถ้าท่านเป็นผู้เสียหายจากกรณีการลงข่าวหมิ่นประมาทของหนังสือพิมพ์ ท่านจะฟ้องร้องหนังสือพิมพ์หรือไม่ และจะเรียกค่าเสียหายหรือไม่/เพราะอะไร

4. ท่านคิดว่าคดีกรณีศึกษาดังกล่าวเป็นการฟ้องร้องเพื่อปกป้องชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของตนเองหรือเป็นการฟ้องร้องเพื่อกลั่นแกล้งหนังสือพิมพ์ให้เกิดความกลัวและเพื่อให้มีผลกระทบในเสรีภาพการทำหน้าที่ต่อไป

5. ท่านคิดว่าอะไรคือปัจจัยที่ทำให้โจทก์และจำเลยในกรณีศึกษาทั้ง 2 กรณี สามารถที่จะประนีประนอมไกล่เกลี่ยและยอมความกันเป็นผลสำเร็จ

6. ท่านคิดว่าจากกรณีศึกษาดังกล่าว การชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงไร และถ้าไม่ท่านคิดว่าควรมีการชดเชยลักษณะใด

7. ข้อเสนอแนะให้กับองค์กรหนังสือพิมพ์ในการทำหน้าที่ต่อไปในอนาคตเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาการถูกฟ้องร้องหมิ่นประมาท

ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการพรรณนาความ (Description Method) โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เจาะลึกนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายตุลาการ และตัวแทนผู้บริโภค และประมวลวิเคราะห์ผลเพื่อศึกษาแนวทางใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่เหมาะสมของหนังสือพิมพ์ เพื่อสร้างความสมดุลในการใช้เสรีภาพของหนังสือพิมพ์เพื่อประโยชน์สาธารณะกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล โดยทั้งนี้ผู้วิจัย ได้ออกแบบบทสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่าภาพรวมการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง
 2. ท่านคิดว่ามีสาเหตุและปัจจัยใดบ้าง ที่ทำให้หนังสือพิมพ์ถูกฟ้องร้องหมิ่นประมาท
 3. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่เจตนาารมณ์ของการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทถูกเปลี่ยนแปลงไป คือถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการปิดกั้นเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์
 4. ท่านคิดว่าหนังสือพิมพ์ควรมีมาตรการหรือกลไกในการป้องกันการฟ้องร้องหมิ่นประมาทอย่างไร
 5. ท่านคิดว่ากฎหมายหมิ่นประมาทที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่/อย่างไร
 - 5.1 กฎหมายหมิ่นประมาทควรใช้กับสื่อหรือไม่ หรือควรมีกฎหมายเฉพาะของสื่อเอง
 - 5.2 ข้อยกเว้นของกฎหมายในปัจจุบันพอเพียงหรือไม่
 6. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการปรับไม่ให้กฎหมายหมิ่นประมาทมีโทษทางอาญา
 7. ความเห็นต่อการทำหน้าที่ของฝ่ายตุลาการที่บางครั้งไม่เข้าใจธรรมชาติการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเท่าที่ควร
 8. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่การฟ้องหมิ่นประมาทในปัจจุบันมีการฟ้องผู้ให้สัมภาษณ์หรือแหล่งข่าว ไม่ฟ้องหนังสือพิมพ์
 9. ตามทัศนะของท่านหนังสือพิมพ์ที่ดีควรเป็นอย่างไร
 10. ท่านคิดว่าลักษณะของ “บุคคลสาธารณะ” หมายถึงคนกลุ่มไหนบ้าง
 11. ท่านมีข้อเสนอแนะให้กับนักหนังสือพิมพ์หรือองค์กรหนังสือพิมพ์ ในการที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาการถูกฟ้องร้องหมิ่นประมาทอย่างไร
 12. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ
- ทั้งนี้ การศึกษาเรื่อง “เสรีภาพของหนังสือพิมพ์: ศึกษาแนวทางการใช้กฎหมายหมิ่นประมาท” ได้ผลการวิจัยดังที่จะสรุปในบทที่ 4 ต่อไป